

O HONU NA JELENA, INSOLVENCII A MORÁLCE

KONKURNÍ NOVINY PŘIŠLY SE ZAJÍMAVÝM NÁPADEM VĚNOVAT SE TÉMATU INSOLVENCE A MORÁLKY. ZAJÍMAVÉ JSOU ZEJMÉNA NÁZORY TĚCH, KDO ŘEŠÍ INSOLVENCII PRAVIDELNĚ A VYTVÁŘEJÍ URČITÉ KLIMA. TO JSOU BANKY A VELKÉ KORPORACE JAKO ÚČASTNÍCI INSOLVENČNÍCH ŘÍZENÍ, MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI JAKO REGULÁTOR, SOUDY, INSOLVENČNÍ SPRÁVCI A ADVOKÁTI.

TEXT: JUDR. MICHAL ŽIŽLAVSKÝ, ČLEN PŘEDSTAVENSTVA ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY, PŘEDSEDA RADY EXPERTŮ ASOCIACE INSOLVENČNÍCH SPRÁVCŮ

FOTO: ARCHÍV

Když jsem o tématu přemýšlel, vybavil se mi Jean-Jacques Rousseau. Znáte jeho příběh o honu na jelena? Dva lovci se dohodnou, že společně uloví jelena. Když se pak rozdělí, aby lovili jelena, mají možnost ulovit zajíce, kterého si nechají pro sebe. Otázka zní: Dodrží dohodu nebo dají přednost svému zájmu? Jelen znamená větší výnos.

Zajíc je ale bezpečnější. Nevíte, jestli druhý lovec dodrží dohodu. Když ne, nemáte jelena ani zajíce.

Teorie her to vnímá jako rozhodování při nejistotě. Podle ní není racionální, aby si lovci důvěřovali. Zvítězí proto strategie „zajíce“. Ken Binmore to ale interpretuje jinak. Důvěra sama není iracionální, jen není racionální věřit někomu bezdůvod-

ně.¹⁾ *Například žádný neapolský řidič nemá důvod věřit, že ostatní řidiči najednou začnou dodržovat dopravní předpisy jen proto, že jim to přikazuje jakási autorita.*

Když zkoumáte, jak se lovci zachovají, důležitější než vlastní obsah dohody je, zda dohodu dodrží. Hodnotíte činy, ne slova. Je to problém morálky. A morálka nevzniká tím, že něco slíbíte nebo sepíšete. Doktor Čermák říká, že „*Etický kodex se nestává etickým kodexem tím, že ho schválí představenstvo. Stejně jako příkaz „lhat se nemá“ se nestane mravním příkazem proto, že ho schválí parlament...“*²⁾

Morálku nevytvářejí ani silná slova o tom, že soud nebo správce tvoří insolvenční mafii, dlužník je tunelář, věřitel ovládl insolvenční řízení nebo že ministr je neschopný. Fráze se dá vytvořit kdykoli a jakákoli. Většinou nevzniká náhodně. Zajímavé bývá, kdo ji vytváří a k čemu ji používá. Vezměme si třeba frázi o údajném problému neobsazených provozoven insolvenčních správců. Ta zastínila skutečný problém rotace správců podle zákonných pravidel. Pozornost se věnovala provozováním, na které přijde dlužník bez předchozího objednání jen zcela náhodně (nemá-li dobré vychování), pak se zpravidla netrefí do úředních hodin (správce je má jednou týdně), a tak zavolá, dohodne si termín a je po starostech. Důrazem na téma poboček se ale zastínil vážný problém porušování zákonných pravidel pro určování správců do řízení. Tato pravidla byla zavedena záměrně jako silné protikorupční opatření. Kому se to podařilo? Cui bono?

Etika je jen jedna – demagogie bývají různé. K morálce v insolvenci vede podle mne jediná cesta. Nejsou to slova a fráze. Jsou to činy. Je to dodržování platných zákonů, a to i kdyby si někdo myslel, že zná lepší řešení a dokonce i tehdy, když to řešení skutečně lepší je. Insolvenční řízení má být předvídatelné. Když zákon (společenská dohoda) říká, že jdeme na jelena, lovme jelena, i kdyby pro nás bylo lepší lovit zajíce. To je vláda práva. Ta vytváří klima důvěry. Etika pak znamená ještě něco navíc. Znamená, že se chováme o něco lépe, než je podle zákona absolutně nutné.³⁾ Důvěryhodně a transparentně. Chcete znát příklad? Třeba když správci centrálně zveřejňují majetek, který zpeněžují v insolvenčních řízeních, ač jim zákon takovou povinnost nestanoví.⁴⁾

1) Ken Binmore: *Teorie her*. 2014. Str. 91.

2) *Komorní listy, časopis soudních exekutorů III/2014, s. 8*

3) William Cuppy (citát)

4) *Správci, kteří jsou členy Asociace insolvenčních správců, tak činí na webu www.asis.cz*

JUDr. Michal Žižlavský